

- Lidový zpěvák mimo scénu. Jožka Severin z Tvrdonic na jižní Moravě. In: Příbylová, Irena – Uhlíková, Lucie (eds.): *Od folkloru k world music. Hudba a bariéry*. Náměšť nad Oslavou: Etnologický ústav AV ČR, 2012, s. 45–59.
- Na počátku byla politika. Několik glos k tzv. guberniální sběratelské akci. In: Příbylová, Irena – Uhlíková, Lucie (eds.): *Od folkloru k world music. Na počátku bylo...* Náměšť nad Oslavou: Etnologický ústav AV ČR, 2016, s. 9–21.
- Lidová píseň a zpěv nejmladší generace. In: Příbylová, Irena – Uhlíková, Lucie (eds.): *Od folkloru k world music. Zrcadlení*. Náměšť nad Oslavou: Etnologický ústav AV ČR, 2017, s. 68–76.
- Zvukové záznamy lidové hudby na brněnském pracovišti Etnologického ústavu AV ČR (k metodě etnomuzikologického výzkumu a historii jedné paměťové instituce). In: Příbylová, Irena – Uhlíková, Lucie (eds.): *Od folkloru k world music. O paměti*. Náměšť nad Oslavou: Etnologický ústav AV ČR, 2018, s. 111–125.
- Částečná ztráta paměti aneb o lidových duchovních písničkách českých zemí. In: Příbylová, Irena – Uhlíková, Lucie (eds.): *Od folkloru k world music. Hudba a spiritualita*. Náměšť nad Oslavou: Etnologický ústav AV ČR, 2019, s. 9–34 (s L. Uhlíkovou).
- Lidová píseň a prostor (na příkladu Moravy a Slezska). In: Příbylová, Irena – Uhlíková, Lucie (eds.): *Od folkloru k world music. Hudba a prostor*. Náměšť nad Oslavou: Etnologický ústav AV ČR, 2020, s. 9–21.
- Hodnota lidové písně. In: Příbylová, Irena – Uhlíková, Lucie (eds.): *Od folkloru k world music. Hudba a kapitál*. Náměšť nad Oslavou: Etnologický ústav AV ČR, 2021, s. 46–57.

Pan doktor Sulitka osmdesátníkem

Andrej Sulitka, rodák ze slovenské Spiše (*18. listopadu 1945 ve Velké Frankové v okrese Kežmarok), etnolog, hudební folklorista, státní úředník a vysokoškolský pedagog, se v letošním roce dožívá významného životního jubilea. Po absolvování košícké konzervatoře pokračoval studiem národopisu na filozofické fakultě brněnské univerzity (1965–1970) a doplnil je stipendijním pobytem v Krakově. Práce, na jejichž základě získal tituly (PhDr. 1971 a CSc. 1978), věnoval zvyklostí na Spiši. Zaměstnání nastoupil v Národopisném ústavu SAV v Bratislavě (1970–1976), v letech 1977–1990 působil v Ústavu pro etnografii a folkloristiku ČSAV (v Praze i v Brně); poté na Úřadu vlády ČSFR/ ČR na sekretariátu Rady vlády pro národnostní menšiny (1991/ 1993–2008) a coby důchodce pracoval v letech 2012–2019 znovu v Etnologickém ústavu Akademie věd (dříve ÚEF ČSAV).

Výčet Sulitkových profesních aktivit je třeba završit poukazem na jeho pozici odborného asistenta na katedře politologie a filozofie Filozofické fakulty UJEP v Ústí nad Labem (2008–2014).

Andrej Sulitka v roce 2020 konstatoval, že *„politický vývoj po druhé světové válce nebyl v Československu příznivě nakloněn rozvoji života národnostních menšin. Už sama jejich přítomnost byla v poválečné legislativě republiky tabuizována.“* Jejich jedinou možnou organizační základnou byla kulturní sdružení, a to po jednom pro každou z „oficiálně uznaných“ národností, tedy polské a německé. Na Úřadu vlády ČR se Sulitka podílel na přípravě podkladů a dokumentů k národnostní politice a pro web Paměť národa na přelomu let 2021–2022 zavzpomínal: *„Přemýšleli jsme tehdy, jak si poradit s národnostními problémy, jak vůbec nakládat s menšinami,“* přičemž za největší úspěch svého odboru považoval přijetí tří zásadních dokumentů: úmluvy Rady Evropy o ochraně národnostních menšin, evropské charty regionálních či menšinových jazyků a zákona o právech národnostních menšin.

V osmdesátých letech 20. století vedl Andrej Sulitka studenty pražské Katedry etnografie a folkloristiky UK při výzkumu etnických procesů v pohraničí tehdejšího Severomoravského kraje (šlo o lokality jak moravské, tak slezské). Skladba zdejšího obyvatelstva byla velmi pestrá jak etnicky, tak regionálně; proces sociální a kulturní adaptace přesídlenců podrobně rozebral na příkladu východoslovenských Ukrajinců-Rusínů, pocházejících z medzilaboreckého okresu. Tato skupina se při výzkumu jevila jako relativně stabilizované místní společenství: charakterizovala je hodnotová orientace kulturních postojů v mikrosvětě rodinného života či užšího kolektivu. Roku 1987 doprovázel studenty na Těšínsko, kde se společně zaměřili nejprve na národopisné slavnosti v Dolní Lomné a potom na Louky, městskou část Karviné. Tato obec se v důsledku poddolování postupně vysídlovala. Společně s kolegyněmi z brněnského pracoviště ÚEF se podílel v letech 1984–1987 na výzkumu žáků karvinské základní školy se slovenským vyučovacím jazykem (jediné v tehdejší ČSR).

Práce studentů vzešlé z výzkumů dnes tvoří základ osobního fondu Andreje Sulitky, uloženého na brněnském pracovišti Etnologického ústavu AV ČR. Ve fondu se také nachází více než dvě stě padesát tzv. bibelotek, quasi brožovaných strojopisných „knih,“ s tiráží i bez, výsledek činnosti amatérských autorů Frýdecko-Místeka (Lašska), kterou Sulitka sledoval od konce 70. let 20. století. Ve fotografické sbírce našeho pracoviště uchováváme přibližně sedmáct set Sulitkových autorských snímků, nejvíce jich pochází z výzkumů severomoravských reemigrantů, v Loukách a Bulharsku, při nichž pořídil rovněž reprodukce rodinných fotografií a archivních materiálů. Jako dokumentátorka jsem dlouho pana doktora vnímala především jako pilného fotografa a bývalého (milého) kolegu svých spolupracovníků. Ten, kdo se zabývá především minulostí, v ní tak

trochu sám přebývá, mě však zajímají souvislosti, a tak jsem si jednoho dne začala pročítat články, které by mně osvětlily vznik zajímavých snímků.

Když jsem se teď seznámila s jubilantovou dráhou státního úředníka, už vím, že svůj profesní život věnoval lidem tvořícím ve svém prostředí menšinu, obklopenou ne vždy přátelskou majoritou, nezdědka spíše házející klacky pod nohy než pomáhající.

Pane doktore, srdečný dík!

Andrea Zobačová

Etnologický ústav AV ČR, detašované pracoviště Brno

Bibliografie Andreje Sulitky

Monografie a editované sborníky

Hola, pastuškové. Koledy ze Slezska. Ostrava: Matice slezská ve spolupráci s Muzeem Těšínska v nakladatelství Sfinga, 1992, 95 s.

Průvodce právy příslušníků národnostních menšin v České republice. 2. rozšířené a doplněné vydání. Praha: Demokratická aliance Slováků, 1995, 94 s. (s H. Frištenskou).

Neznámý holocaust. Příspěvky ze slavnostního odhalení pomníku romským obětem v Letech a ze semináře s mezinárodní účastí v Písku 13. května 1995. Brno – Praha: Muzeum romské kultury – Desetiletí výchovy k lidským právům, 1995, 87 s. (s H. Frištenskou a I. Lázníčkovou).

Národnostně menšinová politika České republiky. Základní dokumenty / National Minority Policy of the Czech Republic. Key documents. Praha: Úřad vlády ČR, 2003, 114 s. + 42 s. angl. textu (s M. Pospíšilem).

K problematice ratifikace Evropské charty regionálních či menšinových jazyků v České republice. Sborník příspěvků ze semináře konaného dne 7. června 2005 v Praze. Praha: Úřad vlády ČR, Sekretariát Rady vlády pro národnostní menšiny, 2005, 120 s. (s M. Jirasovou).

Praha a menšiny. Sborník příspěvků z mezinárodní konference konané v Praze dne 4. prosince 2014. Praha: Etnologický ústav AV ČR, v. v. i., ve spolupráci s Magistrátem hlavního města Praha a Domem národnostních menšin, 2015, 221 s. (se Z. Uherkem).

Děti a mládež národnostních menšin. Sborník příspěvků z konference konané v Praze 10. listopadu 2016. Praha: Magistrát hlavního města Prahy – Dům národnostních menšin, o. p. s., 2017, 183 s. (s O. Mandovou, H. Noskovou a I. Zolotarevem).

Česká republika a diaspora: co bylo a co bude? Praha: Etnologický ústav AV ČR, v. v. i. – Pelhřimov: Nová tiskárna Pelhřimov, 2019, 309 s. (s kolektivem autorů).

Kapitoly v knihách

- K otázce interetnických súvislostí fašiangových zvykov na slovensko-poľskom pomedzí Spiša. In: Frolec, Václav (ed.): *Masopustní tradice*. Brno: Blok, 1979, s. 137-142.
- Piesňový repertoár a spevnosť v novosídlenom pohraničí. In: Holý, Dušan – Sulitka, Andrej: *Lidový tanec, píseň a hudba v tradici a v současné praxi*. Brno: Krajské kulturní středisko, 1983, s. 115-122.
- K otázce etnokulturních tradicí Slováků v národnostně smíšené oblasti Karvinska (na příkladu školní mládeže v Karvině). In: Jirásek, Zdeněk – Malá, Eva (eds.): *Vývoj průmyslových oblastí Československa v období budování socialismu. Materiály z konference konané v Opavě ve dnech 10. a 11. září 1985*. Opava: Slezský ústav ČSAV, 1985, s. 349-359 (s M. Šrámkovou).
- Sídelný typ a spoločnostvorná úloha skupinového uvedomenia presídlencov (na príklade severomoravského pohraničia). In: Navrátilová, Alexandra (ed.): *Etnické procesy v nově osídlených oblastech na Moravě*. Strážnice: Ústav lidového umění, 1986, s. 53-67.
- K otázce „hodových písní“ v predmestskej oblasti Brna. In: Holý, Dušan – Sulitka, Andrej: *Lidová píseň, hudba a tanec. Místo, funkce, proměny*. Brno: Krajské kulturní středisko, 1987, s. 53-61.
- Výroční zvyky a slavnosti. In: Oldřich Sirovátka a kol.: *Město pod Špilberkem. O lidové kultuře, tradicích a životě lidí v Brně a okolí*. Brno: Doplněk, 1993, s. 122-135.
- K otázce motivace národnostního hnutí (se zřetelem k náboženským poměrům evangelíků na Těšínsku v meziválečném období). In: Štika, Jaroslav (ed.): *Těšínsko*. 5. díl. Šenov u Ostravy: Tilia, 2003, s. 45-72.
- Národnostní menšiny v České republice po roce 1989 a národnostně menšinová politika. In: Petráš, René – Petrův, Helena – Scheu, H. Christian (eds.): *Menšiny a právo v České republice*. Praha: Auditorium, 2009, s. 148-185.
- K otázce uznání vietnamské komunity za národnostní menšinu v České republice. In: Scheu, H. Christian (ed.): *Migrace a kulturní konflikty*. Praha: Auditorium, 2011, s. 219-225.
- Stopy migrace Čechů a Rusínů z Podkarpatské Rusi a dnešní rusínská národnostní menšina v České republice. In: Bednařík, Petr – Nosková, Helena – Maršálek, Zdenko (eds.): *Nucené migrace v českých zemích ve 20. století*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i., 2018, s. 353-363.

Studie a články

- K poznaniu procesu sociokultúrnej adaptácie povojnových presídlencov v českom pohraničí (na príklade východoslovenských Ukrajincov-Rusínov na severnej Morave). *Český lid* 70, 1983, č. 1, s. 35-42.

- Volksbräuche im interethnischen Kontext. *Ethnographica et Folkloristica Carpathica* 4, 1985, s. 151–164.
- Regionálna amatérska literárna tvorba v súčasnosti. (Na okraj motivácie literárnej činnosti tzv. lašských ľudových poetov na Frýdecku). *Muzeum a súčasnosť* 9, 1986, s. 225–235.
- Niekdajšia slovenská a česká enkláva v Bulharsku v povojnovom vývoji. In: *Studia Balkanica Bohemoslovaca* III, 1987, s. 301–307.
- Význam a funkcie národopisných slávností v národnostne zmiešanej oblasti Těšínska. *Národopisné aktuality* 26, 1989, č. 2, s. 73–84.
- National Minority Organisations in Prague: structure, competence. *Národopisná revue* 25, 2015, č. 1, s. 3–17 (se Z. Uherkem).
- K otázke etnické identity Rusínů v České republice. *Český lid* 103, 2016, č. 3, s. 451–471.
- Vlastivedný tábor poľských študentov v Jurgove v roku 1935. In: *Almanach Słowacy w Polsce* 18, 2017, s. 395–417.
- Memorandum Svazu Čechů-židů v Republice československé postoupené vládě během přípravy národnostního statutu v roce 1938. *Právněhistorické studie* 48, 2018, č. 2, s. 115–130 (s B. Soukupovou).
- O místě zahraničních Čechů v bilaterálních vztazích. *Český lid* 106, 2019, č. 4, s. 515–517.
- Folklorní soubory národnostních menšin v českých zemích a majoritní folklorní hnutí. (Na příkladu vybraného vzorku souborů a jejich aktivit po druhé světové válce). *Národopisná revue* 30, 2020, č. 1, s. 59–71.

Zdravica Hane Hlôškovej k životnému jubileu

Začiatkom júla tohto roka oslávila doc. PhDr. Hana Hlôšková, CSc., rodená Bazovská, okrúhle jubileum. Významná odborníčka v oblasti folkloristiky doma i v zahraničí, skvelá pedagogička, redaktorka, editorka a organizátorka vedeckého života pokračuje stále vo svojej práci. Nebude ťažké písať zdravicu kolegyni a priateľke Hanke (ako si ju dovoľím volať v texte), lebo je o čom a je ako. Za Hankou stojí veľký kus práce, ktorej výsledky sledujem viac ako štyri desaťročia. Prinajmenej toľko putujeme spolu „po luhoch i hájoch“ etnológie a folkloristiky.

K činnosti doc. PhDr. Hany Hlôškovej, CSc., sa podrobne vyjadrilo už viacerých odborníkov a odborníčok, ich príspevky priniesli aj bibliografie jubilantkiných prác.⁵ Najnovšie je Hanke venované celé číslo *Etnologických rozpráv*, ktoré pri-

5 LEŠČÁK, Milan: Životné jubileum PhDr. Hany Hlôškovej, CSc. + výberová bibliografia (s. 430–432).